

MOOSES

Israelille Mooses on vertaansa vailla oleva profeetta (5. Moos. 34:10 ff.), jonka kautta Jumala vapautti kansansa, solmi sen kanssa liiton (2. Moos. 24:8) ja ilmoitti sille lakinsa (2. Moos. 24:3; vrt. 2. Moos. 34:27). Hän on Jeesuksen ohella ainoa, jolle UT antaa Välittäjän arvonimen. Mutta siinä missä Jumala Mooseksen, uskollisen palvelijansa, välityksellä (Gal. 3:19; Hepr. 3:5) antoi Lain yksin Israelin kansalle, hän pelastaa kaikki ihmiset Kristuksen Jeesuksen, Poikansa, välityksellä (1. Tim. 2:4 ff.; Hepr. 3:6): Laki on annettu meille Mooseksen kautta, armo ja totuus ovat tulleet meille Jeesuksen Kristuksen kautta (Joh. 1:17). Tämä Mooseksen ja Jeesuksen rinnastus tuo esiin näiden kahden testamentin välisen eron.

1. Jumalan palvelija ja ystävä. Mooseksen kutsumus on pitkän kaitselmuksellisen valmistelun huipentuma. Sorrettuun kansaan syntyneenä (2. Moos. 1:8–22) Mooses on velkaa häntä sortavan faraon tyttärelle paitsi sen, että hänet ”pelastettiin vesistä” ja hän jäi henkiin (2. Moos. 2:1–10), myös sen, että hän sai kasvatuksen, joka valmisti häntä johtajan tehtävään (Ap. t. 7:21 f.). Kuitenkaan viisaus, voima eikä maine, jotka hän näin saavutti (vrt. 2. Moos. 11:3), riitti tekemään hänestä kansansa vapauttajaa. Hän kohtaa jopa omiensa pahantahtoisuuden (2. Moos. 2:11–15; Ap. t. 7:26 ff.) ja joutuu pakenemaan erämaahan. Siellä hän saa kutsumuksensa: Jahve ilmestyy hänelle, ilmoittaa hänelle sekä nimensä että suunnitelmansa pelastukseksi, tekee tunnetuksi hänen tehtävänsä ja antaa hänelle voiman sen täyttämiseen (2. Moos. 3:1–15): Jumala tulee olemaan hänen kanssaan (2. Moos. 3:12). Turhaan hän vetoaa: ”Kuka minä olen?...” (2. Moos. 3:11). Nöyryys, joka saa hänet epäröimään näin raskaan tehtävän edessä (2. Moos. 4:10–13), saa hänet myöhemmin täyttämään sen vertaansa vailla olevalla lempeydellä omiensa vastustuksen keskellä (4. Moos. 12:3, 13). Vaikka hänen uskonsa horjui (4. Moos. 20:10), Jumala julistaa hänet uskollisimmaksi palvelijakseen (4. Moos. 12:7 f.) ja kohtelee häntä ystävänä (2. Moos. 33:11); erityisestä armosta hän paljastaa hänelle, ellei kunniaansa, niin ainakin nimensä (2. Moos. 33:17–23). Puhuessaan hänelle näin pilven keskeltä Jumala vahvistaa hänet kansansa johtajaksi (2. Moos. 19:9; 2. Moos. 33:8 ff.).

2. Kansan vapauttaja ja liiton välittäjä. Ensimmäinen teko hänen johtajantehtävässään on kansansa vapauttaminen. Mooseksen on tehtävä loppu sorrosta, joka estää Israelia palvomasta Jumalaa, jota farao kieltäytyy tunnustamasta (2. Moos. 4:22 f.; 2. Moos. 5:1–18). Tätä varten Jumalan on ”näytettävä väkevä kätensä” lyömällä egyptiläisiä yhä uudelleen: Mooses on niiden vitsausten toimeenpanija, jotka tuovat ilmi Jumalan tuomion. Viimeisen vitsauksen hetkellä Israel viettää jälleen Mooseksen käskyjen mukaan, Jumalan viisauden täyttämänä (Viis. 10:16–20), pääsiäistä. Sitten Jumalan kansa vapautetaan Mooseksen käden kautta (Ps. 77:21) sitä takaa ajavista egyptiläisistä: Israel kulkee meren poikki, ja meri nielee sen takaa-ajajat (2. Moos. 14). Näin Eksoduksen ensimmäinen päämäärä saavutetaan: Siinailla Mooses toimittaa uhrin, joka tekee Israelista Jumalan kansan (2. Moos. 19:4 ff.), ja sinetöi sen liiton hänen kanssaan (2. Moos. 24:3–8; vrt. Hepr. 9:18 ff.).

Liiton kansaan liitetään kaikki, jotka on kastettu Mooseksessa (1. Kor. 10:2), toisin sanoen ne, jotka häntä seurattuaan ovat kulkeneet meren poikki pilven johdolla ja kokeneet pelastuksen. Mooses, ”heidän johtajansa ja Lunastajansa” (Ap. t. 7:35), on näin Kristuksen esikuva: Kristus on uuden ja paremman liiton välittäjä (Hepr. 8:6; Hepr. 9:14 f.) ja Lunastaja, joka vapauttaa synnistä ne, jotka kastetaan hänen nimeensä (Ap. t. 2:38; Ap. t. 5:31).

3. Profeetta, lainsäätäjä ja esirukoilija. Liiton kansan johtajana Mooses puhuu sille Jumalan nimissä (2. Moos. 19:6 ff.; 2. Moos. 20:19; 5. Moos. 5:1–5). Kuten jokainen tosi profeetta, hän on Jumalan suu (5. Moos. 18:13–20). Hän ilmoittaa Israelille Jumalan lain ja opettaa sille, miten sen mukaan tulee elää (2. Moos. 18:19; 2. Moos. 20:1–17). Hän kehottaa sitä pysymään uskollisena yhdelle ja tuonpuoleiselle Jumalalle, joka on aina sen kanssa (5. Moos. 6) ja joka on rakkaudessaan valinnut sen ja pelastanut sen lahjana (5. Moos. 7:7 ff.).

Profeetan tehtävänä on ylläpitää Liittoa ja kasvattaa kapinallista kansaa (Hoos. 12:14). Tämän lähetystyön harjoittaminen tekee hänestä ensimmäisen vainottujen Jumalan palvelijoiden joukossa (vrt. Ap. t. 7:52 f.). Toisinaan hän valittaa Jumalalle: ”Olenko minä siittänyt tämän kansan, kun sinä sanot minulle: Kanna sitä povellasi, niin kuin imettäjä kantaa imetettävää lasta... Taakka on minulle liian raskas” (4. Moos. 11:12 ff.). Kerran, kansansa uskottomuuden musertamana (4. Moos. 20:10 ff.; Ps. 106:33), hän antaa uskonsa ja lempeytensä, jotka ovat kuitenkin niin syvät (Sir. 45:4; Hepr. 11:24–29), horjua, ja häntä rangaistaan siitä (5. Moos. 3:26; 5. Moos. 4:21).

Profeettana Mooses rukoilee kansansa puolesta, johon hän on itsekin sidoksissa; tässä esirukoilijan tehtävässä hän on erityisen ihailtava: juuri hän hankkii rukouksellaan Israelille voiton sen vihollisista (2. Moos. 17:9–13) ja sille anteeksiannon sen synneistä (2. Moos. 32:11–14; 4. Moos. 14:13–20; 4. Moos. 21:7 ff.). Näin hän pelastaa sen kuolemasta asettumalla Jumalan vihan tielle (Ps. 106:23). ”Anna heille heidän syntinsä anteeksi...; muuten pyyhi minut pois kirjastasi!” (2. Moos. 32:31 f.). Tällä palavalla rakkaudellaan hän hahmottelee kärsivän Palvelijan piirteitä: tämä rukoilee syntisten puolesta kantaen heidän rikkomuksensa (Jes. 53:12). Hän ennakoi myös ”hänen kaltaisensa profeetan” ja julistaa tämän tulemisen (5. Moos. 18:15–18); Stefanus palauttaa tämän ennustuksen mieleen (Ap. t. 7:37), ja Pietari julistaa sen toteutuneen Jeesuksessa (Ap. t. 3:22 f.). Mooses todistaa Kirjoituksissa tästä ylivertaisesta ”Profeetasta” (Joh. 1:21; Joh. 6:14; Joh. 5:46; Luuk. 24:27); siksi hän on tämän rinnalla Kirkastumisessa (Luuk. 9:30 f.).

Mutta Kristus, uusi Mooses, ylittää Lain täyttämällä sen (Matt. 5:17), sillä hän on sen päämäärä (Room. 10:4): hän on täyttänyt kaiken, mitä hänestä oli kirjoitettu Mooseksen laissa, ja Isä on herättänyt hänet kuolleista, jotta hän antaisi ihmisille Pyhän Hengen (Luuk. 24:44–49).

4. Mooses ja Jumalan kunnia. Kristuksessa ilmestyy nyt Jumalan kunnia (Joh. 1:14), jonka heijastus valaisi Mooseksen kasvoja hänen kohdattuaan Jumalan (2. Moos. 34:29–35). Vanhan liiton kansa ei kyennyt kestämaan tämän heijastuksen loistetta, vaikka se olikin ohimenevä (2. Kor. 3:7); siksi Mooses peitti kasvonsa verholla. Paavalille tämä verho symboloi juutalaisten sokeutta: lukiessaan Moosesta he eivät ymmärrä häntä eivätkä käänny Kristuksen puoleen, jonka tulosta Mooses oli julistanut (2. Kor. 3:13 ff.). Sillä ne, jotka todella uskovat Moosekseen, uskovat Kristukseen (Joh. 5:45 ff.), ja heidän kasvonsa heijastavat Mooseksen kasvojen tavoin Herran kunniaa, joka muuttaa heidät omaksi kuvakseen (2. Kor. 3:18). Taivaassa lunastetut laulavat Mooseksen, Jumalan palvelijan, laulun ja Karitsan laulun (Ilm. 15:3; vrt. 2. Moos. 15): ne ovat yhden ainoan Pelastajan yksi pääsiäislaulu, ja Mooses oli hänen esikuvansa.

RM & MFL

Katso myös: → Aaron I – Liitto – Ystävä I – Rakkaus I AT I – Liitonarkki II – Lempeys 2 – election AT I 3 c – Kasvot 4 – feu AT I I, II 2 – foi AT I – Joosua I – loi – mediateur I – priere I – prophete – serviteur-de-dieu I – transfiguration 2 – vocation O, I – voir AT I I – yahweh